

אין עור מילברד

עיר יחיד ומיוחדת

פר' יצחק ד' הנשנים כסא' ודאר'ן קדם רגלי' אי' זה בית אשר תבנו לי ויא' זה מקום מנוחתי

בית שלמה

פר' לך-לך
תשפ"א
גליון 221

נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה פנען ויבאו ארצה פנען" (י"ב, ה')

פנה זיוה פנה הודה פנה הדרה מה שאין כן אצל אברם שהכתוב אומר במפורש ואת הנפש אשר עשו בחרן כלומר כל התלמידים שקיבלו מאברם ושרי יצאו יחד איתם מחרן וכל מי שנשאר בחרן לא הרגיש בחוסר של יציאת צדיקים הללו מן העיר ולכן במקרה דנן אין צורך להגיד פנה הודה פנה זיוה כי בחרן נשארו רק רשעים שממילא לא היו להם הוד וזיו הפנים גם בזמן שהצדיקים היו בעיר

ולכן משתמש רש"י במילה מגיד לרמוז כי הדברים אשר מגיד הצדיק בעיר הם אלו שגורמים להודה זיוה והדרה של העיר ורמז לדבר אנו מוצאים במה שכתוב אצל משה רע"ה שאמר "לא אוכל עוד לצאת ולבוא" ורש"י מפרש "לצאת ולבוא בדברי תורה" ומכאן משמע שיציאה מתייחסת על לימוד התורה ולכן כאשר הצדיק יוצא עם דברי התורה שלו מן העיר ועכשיו העיר נשארת בלי דמות רוחנית שתלמד את אנשי העיר תורה פנה הודה פנה זיוה וכ'

וכן מצאתי סימוכין לדברים בדברי השפתי חכמים ריש פרשת ויצא "רצה לומר בעוד שהצדיק בעיר האנשים והעם ג"כ צדיקים, לפי שמתביישין מן הצדיק וגם הוא מוכיחן" עכ"ל" ולכן כשיצא מן העיר פנה הודה פנה זיוה וכ'

שמים זוכה לחלקו של הקב"ה והוא מחוסר הבנה ויש לפרש הדנה כתיב (משלי י"א) "ולוקח נפשות חכם" ופירש"י דהוי כאלו קנאם כדכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן. והנה אמרו בגמ' (נדה ל"א.) ג' שותפין באדם וחלק הקב"ה הוא הנפש, והמוכיח קונה הנפש נמצא שזוכה לחלקו של הקב"ה

הגאולה כמו שכתוב אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף וקאי על ניצוצות אדם הראשון כמוכא בספ"ק וכן מובא בפירושו בן ביתי על תהלים לאדמו"ר מקומרנא בעל היכל הברכה ז"ע

וכן מפרש רש"י על אתר כי "אמר" קאי על המילה ורמז לדבר נמצא כי אמרי עולה למניין 251 כמניין נא"ר ר"ת ניצוצי אדם ראשון כלומר הקב"ה אומר לאברהם אע"ה שצריך להעלות את ניצוה"ק ורק לאחמ"כ ישונו בני" לא"י וזהו עד שישלם עון האמרי היינו עד שיעלו כל ניצוה"ק שיצאו מהאמרי היא המילה וזה גם מה שרומז יעקב אע"ה שנותן ליוסף שהוא מידת יסוד את שכם ואומר לו אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי היינו שע"י שמירת הברית הצליח יעקב אע"ה לכבוש את שכם ועוד ניצוצות עולה למניין 652 כמניין ל"א של"ם אמר"י

ששמו חובה, אלא דן קורא חובה על שם עבודה זרה שעתידה להיות שם" עפ"י הנ"ל ניתן לרמוז כי סיפור מעשה זה עם המלך חזקיהו בא ללמד אותנו כיצד ניתן להתגבר על היצה"ר המושך את האדם לעסוק בהבלי העולם הזה בחינת ע"ז הנרמז בדן הוא חובה ילך אל הקצה השני בדרך האבות אשר ישבו בבאר שבע ועסקו בתורה לשמה שכן באר רומז על מים ואין מים אלא תורה ושבע הם שבעה החומשים שבתורה (כמו שהסברנו במ"א) וזהו שנאמר בהמשך מגבת היינו שיש

אצל יעקב כתוב "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כ"ח, י) ורש"י על אתר מפרש "ולמה הזכיר יציאתו אלא מגיד שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה" עכ"ל" וכן אצל נעמי כתוב "ותצא מן המוקם" (א', 1) ורש"י שם כותב "תצא מן המוקם אשר היתה שם אלא מגיד שיציאת צדיק מן העיר ניכרת ועושה רושם פנה זיוה פנה הדרה פנה שבחה של עיר"

ונשאלת השאלה מדוע כאן אצל אברם ושרי שעליהם נאמר "ויצאו ללכת" לא מסביר רש"י כמו אצל יעקב ונעמי מגיד שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם וכו'

ועוד מדוע מוסיף רש"י את המילה "מגיד" לפני שהוא מביא את דברי המדרש רבה הן אצל יעקב והן אצל נעמי

אלא ניתן לתרץ בס"ד שכאשר הצדיק נמצא בעיר הוא מקרב אנשים תחת כנפי השכינה ומחזיר אותם בתשובה שלמה וכאשר הצדיק עוזב את העיר נוצר חלל רוחני בעיר כי כבר אין את הצדיק שניתן לפנות אליו על מנת לקבל ממנו עצה והדרכה בעבודת ה' ועי"כ להיטהר ולהתקדש ועל פני כל תושבי העיר רואים את החוסר הזה ועל כן כאשר הצדיק יוצא מן העיר

מובא בספר זקני מחנה יהודה לרב יהודה אריה ליב בלאבעבאוביטש ז"ע בשם הגאון המובהק (א"א"ז) מוה"ר ברוך תאומים פרענקל זצ"ל האבד"ק לייפניק בעל הברוך טעם ז"ע "ואת הנפש אשר עשו בחרן" במס' תמיד פ"א (כ"ה) א"ר שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל המוכיח את חברו לשם

"ידור רביעי ישונו הנה פי לא שלם עון האמרי עד הנה" (ט"ו, ט"ז) היינו שבפס' זה מודיע הקב"ה לאברהם מדוע על בניו לרדת לגלות ומתי יזכו לחזור חזרה לארץ ישראל ונשאלת השאלה מהו עון האמרי אשר עד שישלם לא יוכלו בני" לצאת מן הגלות ואם תאמר שהאמרי הנזכר בפס' הכוונה לעם האמורי שאח"כ בני" צריכים לכבוש אותו א"כ מה עם כל שאר העמים שישבו בארץ כגון החוי היבסי וכ' אלא

משמע שהכתוב מדבר על עניין שונה וידוע מה שכתוב בספרים הקדושים שבנ"י היו צריכים לצאת לגלות כדי להעלות את ניצוצות הקדושה של אדם הראשון וכמו שכתוב שעשאוה כמצולה שאין בה דגים דהיינו שבנ"י העלו את כל ניצוצות הקדושה שהיו במצרים

ועל זה אומר דוד הע"ה בתהילים (ק"ט, ט) "קס"ב) "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" שמדבר על הוצאת ניצוה"ק מידי הקל"ש ע"י מקרבים

הגמרא בסנהדרין (צ"ד, ע"ב) מספרת על המלך חזקיהו שיעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ מגבת ועד אנטפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה" ונשאלת השאלה מדוע מוזכרים דווקא המקומות הנ"ל דן ובאר שבע ואח"כ מוזכרים גבת ואנטפרס אלא ניתן להסביר עניין זה בס"ד עפ"י פירושו של רש"י (בראשית י"ד, ט"ו) "עד חובה. אין מקום

תלמוד תורה ששקול פנגד פלם, ולזכות לקיים התורה על-ידי זה. אבל בשלומד רק שלא לשמה בשביל שיהיה נקרא למדן וכיוצא, אזי נבלה טובה הימנו, ובנדאי אינו יכול לדבק את עצמו עם רוח התנא, ועל ידי זה אינו רואה האמת ונעשה שונא וחולק על צדיקי אמת פנ"ל, וזהו גלות השכינה שהתורה שבעל פה הוא בגלות פפה הלמדן "עכ"ל וממעשה דחוקיה המלך מוכח כי הלומד תורה לשמה זוכה לראות ניסים ונפלאות כמו בימים ההם בזמן הזה

לעסוק בתורה כדבעי גבת לא מתוך גבהות לב ואנטיפרס שלא על מנת לקבל פרס וכך כותב מוהר"ן ז"ע על מעלתו של לימוד תורה לשמה "צריך לידע קדם למודו, שבשעה שישב ללמוד הצדיק שגן עין צית לקליה, וצריכין לקשר את עצמו עם התנא או הצדיק שחדש וגלה זאת התורה שלומד, ועל-ידי זה נעשה נשיקין בחינת התדבקות ורחא ברוחא, וגורם תענוג גדול להתנא. ועל-ידי זה יזכה לתשובה להחדש ימיו שעברו בחשך, וכל זה בשלומד תורה לשמה, פדי לקיים מצות

משנת הצדיק – הרה"ק רבי אברהם ישעיהו קרליץ החזון איש ט"ו חשוון (שבת)

הרב אברהם ישעיהו קרליץ המכונה חזון איש על שם סדרת הספרים שהוציא נולד בעיירה קוסובה שבמחוז סלונים לאביו הרב שמריהו יוסף שכיהן כרב העיירה ולאמו הרבנית ראשה לאה. החזון איש לא למד בחדר או בישיבה, וכנראה אף מעולם לא נסמך כרב באופן רשמי. את בסיס השכלתו התורנית קיבל מאביו וממלמד פרטי בשם ר' משה טוביה רוב, חייו הוקדשו ללימוד עצמי. הוא התמסר ללימוד התורה מגיל צעיר. אמו סיפרה לימים כי כבר בילדותו למד בהתמדה עצומה. לדבריה, אמר לה פעמים מספר כי אינו אוהב ללמוד, אך הוא לומד מתוך הכרה ש"זה דבר טוב", בציפייה שגם המתיקות תגיע. אחיו, הרב מאיר קרליץ, סיפר בהספדו כי כבר המצווה שלו קיבל החזון איש על עצמו להקדיש את כל כוחותיו לתורה החזון איש נודע כבר מגיל צעיר כשחקן הוא כותב על עצמו במכתב "אוהב אני את העצלות והשתיקה". לאחד ממקורביו הסביר כי בשנות העשרה שלו החליט שלא יוציא מפיו דבר שאינו מגובש כל צורכו, אך מכיוון שדברים מגובשים הוא נוהג לכתוב, נדיר שיהיה דבר מה שעליו לומר בפיו מספרים כי כשהגיע החזון איש לראשונה לבני ברק היה גר בשכירות בדירה ברחוב הרב שר לאחר תקופה הודיע החזון איש לבעל הדירה שברצונו לעזוב את הדירה יען כי שמע ששכר הדירה התייקר ואין באפשרותו לשלם את השכר הגבוה. אמר לו בעל הבית לא ביקשתי כלל להעלות את דמי השכירות וברצוני שהרב יישאר בדירה. אמר לו החזון איש אינני חפץ שלא תעלה את המחיר בגלל שאינך רוצה לקחת ממני ומכיון שלשלם את תוספת העלאה אין באפשרותי לכן החלטתי לעזוב את המקום ובאמת החזון איש עזב את הדירה ועבר לגור במקום אחר בדירה שליד ישיבת בית יוסף (מתוך ספר מעשה איש ח"ג עמ' ר"ה) עוד מספרים שלילה אחד נשמעה חבטה עזה מתוככי הצריף בו התגורר החזון איש קול נפילת אדם ארצה, עובר אורח מתלמידי החזון איש ששמע את החבטה מיהר בהיללות אל תוך הצריף לראות אם ארע חלילה דבר מה לכבוד הרב, עם כניסתו הוא מצא את החזון איש שוכב על הרצפה כמו מעולף באפיסת כוחות הוא ניגש אל הרב ועזר לו להתרומם לאחר שהתאושש הרב שאל התלמיד את החזון איש מה קרה? לא חישבתי נכון את השעה ענה לו החזון איש אחר המשך בכל יום אני מחשב במדויק את הכוח הנדרש ממני כדי ללכת מחדר הלימוד עד למיטתי כך שאוכל לעסוק בתורה ולנצל את כל כוחותי עד שלא יישאר לי עוד כוח אלא רק כדי לצעוד כמה צעדים ספורים עד למיטתי אבל היום לא הערתי נכון את הכוח הנדרש ממני וכשסיימתי את לימודי לא נותר בי עוד כוח לצעוד עד המיטה וצנחתי באפיסת כוחות כמה מטרים לפני הפניה סיים החזון איש (מתוך אחינו)

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים הרה"ק ר' דוד ב"ר מסעוד אביחצירא זצוק"ל ז"ע

"ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה" (י"ב, ט')

השכינה שכל הלוכו ונסיעתו של אברהם אע"ה לכונה זאת היתה וכו' וכן נמי כל צדיק וצדיק הרמוז כנ"ל וכו' גם רמז ד' הלוך עם ד' כללותם גימ' רמ"ח שגימ' נמי אברהם שהוא הצדיק כנו' שעל מנתם בא לעוה"ו כדי לתקנם ברמ"ח מצות עשה כידוע וכו' וזהו נמי הלוך ונסוע, שהם גימ' אברהם ה' כמש"ל על והיה ברכה וכו' ודה"י הלוך ונסוע מאותו עולם וזה עולם למה ועל מה זה וכו' כי אם דוקא לקיים הנז' וכו' והעולם הזה נקרא נגבה ע"ש שהוא נגוב ויבש מרוחניות מאותו עולם הקדוש וכו' ואם הוא חסיר מהם שלא קיים אותם או מקצתם וכו' והלך לו לאותו עולם חוזרין אותו ע"י לגלוג כידוע וכו' וזהו הלוך וחסור הלוך ושוב וכו' עד גדר שקיים תו' ומצותיה וכו' אזי הוא הולך וגדל וכו' וכידוע על ענין הנשמה שבושה לאכול וכו' וגם הולך וגדל בכח מלאכי המצות כידוע וכו':

ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה במס' ד' הלוך, הלוך ונסוע הנגבה, הלוך וחסור הלוך ושוב, הלוך וגדל ע"כ. וא"א על פי הרמז שהלוך אותיות כלה ו' גם גימ' הלכ"ה ע"ה כידוע ע"פ מזמור לתורה וכו' ודה"י כלה כלולה בכ"ד קשוי' כלה שג"ך גם בהלכה ע"ד אין לו לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד וגם נמי ידוע הוא והוי גולה למקום תו' וכו' וזהו הלוך ונסוע לעומ' ב' תורות הנגבה ע"ד מימינו א"ש ד"ת למי"ו וכו' הרוצה להחכים ידרים וכו' גם צריך לזה ענוה יתירתא כידוע וכו' וזהו הלוך וחסור שהם נמי המים הנמשלים לענוה וכו' ודה"י שלא ישבע גם בענוותנותו וכו' גם תמיד יהיה חוזר על לימודו וכו' וזהו הלוך ושוב וכו' ובכח זה זוכה לכתרה של תורה וכו' וזהו הלוך וגדל כמעין המתגבר וכו' והכל ליקבה"ו כרמזו בהלוך וכו' וזהו נמי רמז הנגבה שגימ' שלה אדנ"י בכתוב בספר הקדוש של מור זקני זלה"ה וכו' גם הלוך עם האותיות גימ' אדנ"י וכו' גם רמז ויסע אברם ע"ה גימטריא

סגולה לפרנסה – אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין

"ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויפם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק" (י"ד, ט')

מאי לשון צפון וימין אלא ע"פ הסברנו מובן הדבר שכן צפון הוא כינוי לשמאל כאמור וכן מפרש המצודות דוד על אתר את המילה וימין "הוא דרום כי מזרח נקרא קדם והעומד קדמת פניו לקדם מול השמש ימינו א"כ לדרום ומערב קרוי אחר כי אז אחריו למערב" עכ"ל וכך הוא פירושו אם תצניע את העושר והכבוד שיש בשמאלך ובימינך תהיה תורה ע"י כך תגיע להבנה כי הקב"ה ברא את הכל ואז "תבור ותרמוזן בשמך ירננו" דהיינו שאם תעשה כך אפילו מי שהוא עשיר גדול ובעל מעמד כדוגמת שני הרים הללו יזכה לרנן לה' כי אז יהיה הוא בעל ענווה ומתוך כך ירבה לתת צדקה וע"י זה יזכה שנכסיו יתרבו ויזכה להיות עובד ה' באמת

רש"י מפרש במקום אחר דמש"ק נוטריקון דולה ומשקה מתורת רבו דקאי על התורה ואת המילה חובה מפרש רש"י על שם ע"א שעתידה להיות שם לפי הנ"ל נפרש את הכתוב "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד" דהיינו שהחובה נמצאת משמאל לתורה וכן נמצא כי חובה נמצאת בשמאל דהיינו עושר וכבוד שכן אלו הם חובה לפי שהדברים הללו הגשמיים עלולים להביא לידי גאוה בחינת ע"א וזהו שכתוב שעתידה להיות שם אונקלוס מתרגם את המילה שמאל לציפונא מלשון צפון מוסתר מוחבא היינו שיש להחביא את מה שבשמאל את העושר והכבוד עפ"י הנ"ל יובן את שאמר דוד הע"ה בתהילים (פ"ט, י"ג) "צפון וימין אתה בראתם" שלכאורה קשה שכן הל"ל צפון ודרום או ימין ושמאל א"כ